

мова в юриспруденції : стан, проблеми, перспективи : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 29 листоп. 2018 р.) : у 2 ч. / [редкол. : В. В. Чернєй, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. Ч. 1. С. 100–104.

4. Зайцев Ю. Деякі питання стратегії та методики термінологічних робіт у період кодифікації українського законодавства. *Українське право*. 1996. № 1. С. 76–87.

Шемчук Віктор Вікторович,

доцент кафедри конституційного та міжнародного права Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМИ ВПОРЯДКУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

В останні роки спостерігається зростання кількості нормативно-правових актів України з питань інформаційної безпеки. Як відомо, дана категорія у Конституції України безпосередньо закріплена у ст. 17, де зазначено, що «захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу». Окрім цього, інші положення Основного Закону України, також певною мірою спрямовані на її забезпечення (зокрема, ст. 32, 34, 50 і т.д.) [1].

Активне реформування практично усіх сфер суспільного і державного життя в Україні, а також розвиток світового і європейського інформаційних просторів, інформаційно-комунікаційних та інших технологій зумовили процеси оновлення національного законодавства у даній сфері. Так, ухвалено низку законів і підзаконних нормативно-правових актів України, зокрема, Закони України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII; «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII, Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні, схвалену Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. тощо

У згаданому законі 2018 р. у ст. 3 передбачено, що «державна політика у сферах національної безпеки і оборони

спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо» [2]. Проте останні законодавцем не визначаються. Водночас, у законі 2018 р. у ст. 1 визначено терміни і їх значення. З-поміж принципово нових для сучасної української дійсності, на наш погляд, є кібербезпека, кібератака, кіберзагроза і кіберзахист, національні електронні інформаційні ресурси, критично важливі об'єкти інфраструктури і т. і. [3].

Вивчення *Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні*, 2013 р. дозволяє підкреслити її акценти на меті, базових принципах, стратегічних цілях розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення. Тут також запроваджено в обіг якісно нові терміни, а саме – електронна демократія (е-демократія); електронна економіка (е-економіка); електронна комерція (е-комерція); електронна послуга (е-послуга); електронна культура (е-культура); електронна освіта (е-освіта); електронна медицина (е-медицина); інформаційна інфраструктура; інформаційний ресурс – систематизована інформація або знання, що мають цінність у певній предметній області. Відзначається у стратегії, що національна інформаційна сфера перебуває у стані активного становлення, гармонійного включення у глобальний світовий інформаційний простір та є основою розвитку інформаційного суспільства в Україні [4]. Тобто, згадуються терміни загальносвітового значення, наприклад, глобальний світовий інформаційний простір, інформаційна сфера, інформаційне суспільство, але не розкривається їх зміст, сутнісні характеристики.

Звісно, перелік таких нових і невизначених термінів можна продовжувати. Події останніх років демонструють появу таких негативних явищ як інформаційна, поряд з іншими видами збройної агресії Російської Федерації стосовно території й населення України. Як зазначають дослідники, в умовах гібридної війни явно виражена інформаційна агресія [5]. Однак не завжди трактування таких термінів має завершений характер, іноді наводяться певні класифікації чи характеристики, без наявної узгодженої термінології. Це стосується, зокрема, інформаційної війни та її різновидів (кібервійни, мережевої, електронної, психологічної та інших), інформаційного протистояння загалом тощо.

Погоджуємось, що відсутність чітких визначень тих чи інших термінів може мати і зазвичай має вкрай негативні наслідки для всього суспільства і держави, її суверенітету, а іноді транскордонні наслідки чи ще більш глобального характеру.

Тому вкрай важливим і першочерговим завданням для вітчизняної юридичної науки, національного законодавства і практики його застосування, залишається потреба регламентації визначень таких термінів, розкриття їх змісту та загалом упорядкування термінологічного апарату у сфері інформаційної безпеки. Визначення відповідної термінології має ґрунтуватись, насамперед, на існуючій позитивній зарубіжній практиці, міжнародно-правових стандартах з питань інформаційної безпеки, національних інтересах і цінностях.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про національну безпеку України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради*, 2018, № 31, ст. 241.
3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII. *Офіційний вісник України*. 2017. № 91. Ст. 2765.
4. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
5. Камінська Н.В. Інформаційна агресія Російської Федерації та її вплив на державний суверенітет України. *Інформаційна агресія Російської Федерації проти України: матеріали науков. семінару (25 жовтня 2018 р.)* / Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба. Х., 2018. С. 24–26.